

Agencija za odgoj i obrazovanje
Education and Teacher Training Agency

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih
Agencija za odgoj i obrazovanje
Hrvatsko društvo klasičnih filologa

ZAPORKA NATJECATELJA:

ŽUPANIJSKO NATJECANJE U POZNAVANJU KLASIČNIH JEZIKA

u kategoriji
LATINSKI JEZIK
za
OSNOVNE ŠKOLE

Ostvareni i maksimalni broj bodova:

I. Prijevod i razumijevanje:

II. Gramatika:

III. Civilizacija:

Ukupni broj bodova:

	20
	15
	15
	50

Članovi školskog povjerenstva:

1. _____

2. _____

3. _____

Škola i mjesto održavanja natjecanja: _____

Županija: _____

Nadnevak natjecanja: 13. ožujka 2025.

I. PRIJEVOD

Sljedeći latinski tekst se sastoji od dva ulomka. Prvi ulomak prevedi uz pomoć rječnika i komentara, a drugi ulomak pažljivo pročitaj i odgovori na pitanja ispod njega.

PRVI ULOMAK – HORACIJEVO PISMO AUGUSTU

Pjesnik Horacije piše pismo caru Augustu u kojem ga veliča, divi mu se i izjednačuje s bogovima i legendarnim velikanima.

Carissime Caesar, solus tanta negotia sustines, res Italas tutaris, mores ornas, leges emendas! Romulus et Liber¹ pater et cum Castore² Pollux³ post ingentia facta⁴ in templa deorum recepti sunt. Illi hominum genus colebant, aspera bella componebant⁵ et oppida condebant. Ita tibi nos largimur honores.

KOMENTAR:

- 1: Liber, eri, m. – Liber (bog plodnosti)
- 2: Castor, oris, m. – Kastor (Poluksov polubrat, jedan od Dioskura)
- 3: Pollux, ucis, m. – Poluks (Kastorov polubrat, jedan od Dioskura)
- 4: factum, i, n. – djelo
- 5: compono, 3., posui, positum – graditi

	max 15

I.1. PRIJEVOD:

Prijevod napiši na predviđene crte, čitko i pisanim slovima!

DRUGI ULOMAK – PROLAZNOST VREMENA

Horacije prijatelju govori o sudbini koju nam bogovi dodjeljuju.

Rogas: „Quem finem vitae nobis dei dederunt?“ Ne roga, nefas est scire! Dum loquimur, fugit invida aetas: carpe diem, quam minimum crede postero diei!

I.2. RAZUMIJEVANJE TEKSTA

	max 5

Odgovore na pitanja napiši na predviđene crte, čitko i pisanim slovima!

1. Za kraj čega se raspituje Horacijev prijatelj?

2. Je li prema Horaciju dobro ili loše znati kakav nam je kraj?

3. Što mi radimo dok bježi nezavidno vrijeme?

4. Što Horacije savjetuje prijatelju da iskoristi?

5. Čemu se što manje treba vjerovati?

II. GRAMATIKA

1. Odredi službu riječi **leges** u navedenoj rečenici iz teksta – *Carissime Caesar, solus tanta negotia sustines, res Italas tutaris, mores ornas, leges emendas!*

	max 1
- a) Subjekt
b) Imenski atribut
c) Direktni objekt
2. Odredi službu riječi **carissime** u navedenoj rečenici iz teksta – *Carissime Caesar, solus tanta negotia sustines, res Italas tutaris, mores ornas, leges emendas!*

	max 1
- a) Predikat
b) Indirektni objekt
c) Pridjevski atribut
3. Odredi službu riječi **largimur** u navedenoj rečenici iz teksta – *Ita tibi nos largimur honores.*

	max 1
- a) Pridjevski atribut
b) Predikat
c) Subjekt
4. Nominativ plurala sintagme **aspera bella** koja se nalazi u tekstu glasi:

	max 1
- a) aspera bella
b) asperum bellum
c) asperi belli
5. Genitiv singulara sintagme **invida aetas** koja se nalazi u tekstu glasi:

	max 1
- a) invidae aetati
b) invidae aetatis
c) invidae aetates
6. Preostala dva komparacijska stupnja u istom rodu, broju i padežu pridjeva **carissime (Caesar)** koji se nalazi u tekstu glase:

	max 1
- a) carus, carior
b) care, carior
c) caro, cariore

7. Sljedeće riječi, sintagme i izrazi iz teksta trebaju biti prebačeni u isti padež u suprotnom broju. Zaokruži ispravnu tvrdnju:

	max 5

<i>post ingentia facta – post ingens factum</i>	TOČNO / NETOČNO
<i>tanta negotia – tantum negotium</i>	TOČNO / NETOČNO
<i>recepti sunt – receptum est</i>	TOČNO / NETOČNO
<i>dei dederunt – deus dedit</i>	TOČNO / NETOČNO
<i>ne roga – ne rogate</i>	TOČNO / NETOČNO

8. Glagolski oblik **crede** iz teksta je:

	max 1

- a) 2.l.sg.ind.prez.akt.
b) 2.l.sg.imperativa I prez.akt.
c) 2.l.sg.fut.I.akt.

9. Glagol **loquor, 3., locutus sum** je:

	max 1

- a) semideponentan
b) deponentan
c) nepravilan

10. Riječ **receptija** je latinizam u hrvatskom jeziku koji dolazi od jednog glagola iz latinskog teksta. Značenje toga glagola na hrvatskom je:

	max 1

- a) odbijati
b) primati
c) tražiti

11. Latinizam **ornament** svoj korijen ima u jednoj riječi u latinskom tekstu. Značenje tog latinizma odgovara hrvatskoj riječi:

	max 1

- a) trag
b) svjetlo
c) ukras

	max 15

III. CIVILIZACIJA

1. Pjesnik _____ Horacije _____ živio je i djelovao u _____ st. pr. Kr. Studirao je u grčkom gradu _____ gdje se pridružio vojsci Cezarova ubojice _____.

	max 5

2. Horacijevu *Stoljetnu pjesmu* je izvodio:

	max 1

a) zbor

b) jedan izvođač

3. Horacije je stvarao u _____ razdoblju zlatnog doba rimske književnosti i pripadao je _____ književnom krugu.

	max 2

4. Poveži Horacijeve izreke na latinskom s njihovim hrvatskim prijevodom:

I. *Aurea mediocritas*

A. *Tresu se brda, rodit će se smiješan miš.*

II. *Carpe diem.*

B. *Zlatna sredina.*

III. *Est modus in rebus.*

C. *Prah smo i sjena.*

IV. *Sapere aude.*

D. *Iskoristi dan.*

V. *Pulvis et umbra sumus.*

E. *Ništa bez velikog truda.*

VI. *Nil sine magno labore.*

F. *Usudi se znati.*

VII. *Parturiunt montes, nascetur ridiculus mus.*

G. *Postoji mjera u stvarima.*

I.	
II.	
III.	
IV.	
V.	
VI.	
VII.	

	max 7

	max 15

RJEŠENJA**I.1. PRIJEVOD****Ukupno 15 bodova**

Carissime Caesar,	Najdraži Cezare,	1
solus tanta negotia sustines,	sam podnosiš tolike dužnosti (poslove),	1
res Italas tutaris,	čuvaš italske stvari,	1
mores ornas,	slaviš običaje,	1
leges emendas!	dotjeruješ zakone!	1
Romulus et Liber pater et cum Castore Pollux	Romul i otac Liber i s Kastorom Poluks	1
post ingentia facta	nakon velikih djela	1
in templa deorum	u hramove bogova	1
recepti sunt.	su bili primljeni.	1
Illi colebant	Oni su poštovali	1
hominum genus,	ljudski rod,	1
aspera bella componebant	ljute ratove su gradili	1
et oppida condebant.	i osnivali su gradove.	1
Ita tibi nos	Tako mi tebi	1
largimur honores.	darujemo časti.	1

I.2. RAZUMIJEVANJE TEKSTA**Ukupno 5 bodova**

1. Za kraj čega se raspituje Horacijev prijatelj?

Života.

2. Je li prema Horaciju dobro ili loše znati kakav nam je kraj?

Loše.

3. Što mi radimo dok bježi nezavidno vrijeme?

Pričamo.

4. Što Horacije savjetuje prijatelju da iskoristi?

Dan.

5. Čemu se što manje treba vjerovati?

Sljedećem danu.

II. GRAMATIKA

1. c: direktni objekt	1
2. c: pridjevski atribut	1
3. b: predikat	1
4. a: aspera bella	1
5. b: invidae aetatis	1
6. b: care, carior	1
7. TOČNO	1
TOČNO	1
NETOČNO	1
TOČNO	1
TOČNO	1
8. b: 2.l.sg.imperativa I prez.akt.	1
9. b: deponentan	1
10. b: primati	1
11. c: ukras	1

Ukupno: 15 bodova

III. CIVILIZACIJA

1. Kvint; Flak; 1.; Ateni; Bruta	5
2. a) zbor	1
3. Augustovom; Mecenatovom	2
4.	7

I.	B
II.	D
III.	G
IV.	F
V.	C
VI.	E
VII.	A

Ukupno: 15 bodova

TEKST (PRIJEVOD I RAZUMIJEVANJE) + GRAMATIKA + CIVILIZACIJA:

UKUPNO 50 BODOVA